

vestnik

“MESSENGER” GLASILO SLOVENSkih DRUŠTEV V AVSTRALIJI

LETNIK XXII, ŠTEV. 6

Registered for posting as a periodical — Category “B”

JUNE 1977

Published by:
Slovenian Association, Melbourne
P.O. Box 185 — Eltham, Vic., 3095
Address for Sydney:
Slovenian Association, Sydney
P.O. Box 93, Fairfield, NSW, 2165
Telephone:
Melbourne: 459 8860
Editor:
Marijan Peršič
Set up and printed by:
Polyprint Pty. Ltd.
Price — cena:
30c
Annual subscription — letno:
\$4.00

ČAS JE...

Z vse večjim priznanjem pravic etničnih skupin za njih samostojno udeleževanje na socialnem in kulturnem, pa tudi že na političnem polju, so vlade Avstralije, državne in deželne, dodelile v ta namen tudi gotove podpore, tako v obliki gotovine kot z ustanovitvijo različnih upravnih organizacij.

To je povzročilo med številnimi etničnimi skupnostmi v mestih Avstralije še bolj razgibano udeleževanje in seveda rivaliteto ter žongliranje za koščke kolača, ki bo sedaj razdeljen med emigrante.

Uspeh prošelj za različne podpore ter nastavitve na različne uradne funkcije, zavisi v mnogočem od osebnih zvez, sposobnega vodstva, številčne vrednosti volilnih glasov in oportunitizma, kar bi lahko vse skupaj zedinili pod nazivom dober “public relation”.

Kje pri tem stoji naša slovenska skupnost?

Nikakor se ne moremo pohvaliti z dosedanjimi uspehi. Razen senatorja Lajovica, katerega pozicija v javnem življenju je pred vsem zasluga njegove osebne aktivnosti, izgleda, da še nimamo človeka na važnem položaju v še vedno naraščajoči konglomeraciji uradov in teles, ki odločujejo v problemih etničnih skupin. Prav tako do sedaj še nikoli nismo bili deželni cvenka državne podpore.

Razen Zveze Slovenskih Učiteljev Viktorije, ki je dosegla uradno priznanje pouk Sloveščine ter ubornih pravic, ki smo si jih priborili pri etničnem radio, smo ostali tam kjer smo bili vse do sedaj: navezani sami nase, na svoja sredstva in na svojo pridnost!

Čas je, da bi se to spremenilo, kajti tudi mi smo davkoplačevalci in kot takim tudi nam pripada delček kolača, ki ga vlade sedaj dele. Prav radi tega, ker smo majhni po številu in imamo kot taki na razpolago manjša sredstva, smo še bolj upravičeni na to kar nudi skupnost.

Naša maloštevilnost pa je spet tudi delni vzrok za naš neuspeh na tem polju, kajti politikom je važno število volilcev. Na drugi strani pa je naša krivda v tem da zanemarjamo polje, ki mu pravimo “public relations”. Ker naše številčnosti spremeniti ne moremo, bi se nam bilo treba toliko bolj osredotočiti na to, da se javnosti predstavimo ob vsaki možni priliki in, da čim več vplivnih osebnosti spoznamo z našim delom in nas samimi. V tej smeri je sicer SDM že večkrat napravilo plahe korake “Planica” v Springvale je pridonesla majhen delež, tudi druga društva po Avstraliji od časa do časa napravijo ne preveč podjetne podvige, toda vse to premalo in preveč sporadično ter nekoordinirano.

Sedaj je nastopil trenutek, da se napravi mnogo več.

Če govorimo samo za Slovence v Melbournu, katerih organizacije so že nekajkrat z uspehom nastopile — (pri radijski uri, pri nabirki za Posočje, pri Festivalu v Dandenongu ter v Balinarski Zvezi) — lahko rečemo, da je sedaj skrajni čas, da strnejo svoje sile ter si začrtajo skupno pot kar se tiče odnosov do javnih organov ter ostalih etničnih skupin. Čas je sedaj, da si izberemo v ta namen telo, ki bo koordiniralo udeleževanje in delo za skupne potrebe, da najdemo ljudi ki bodo predstavili naše interese s pravim nastopom, v pravem trenutku in pri praveh ljudeh.

Naša moč ni v številu, ampak v skupnem in nesebičnem delu, v zavednosti, v edinosti, v popustljivosti gledanja in v rezultatih našega dosedanjeg delovanja.

Če ne bomo s koordinirano akcijo pričeli ukrepati sedaj potem smo v nevarnosti, da nam bo prihodnost še bolj zanikala naše pravice in nas bodo upravičeno smatrali samo za nedobrodošli privešek te ali one večje skupine.

SLOVENIAN ASSOCIATION MELBOURNE

cordially invites you to the

“KOLINE DANCE”

to be held on: Saturday, 9th July 1977, at 7.30 p.m.

in Slovenian Centre, Eltham.

Orchestra “BLED” will entertain you.

Tickets: Members \$3.00, youths \$2.00, non-members \$5.00.

Obesimo na zvon!

“Kvartopirci” je nazvana slika, ki je izmed več desetih drugih naredila name največji vtis, ko sem obiskal moderno, a toplo urejeni dom ge. Romana Favier-Zorzut, slikarke, katere ime je vsak dan bolj poznano med ljubitelji slikarske umetnosti v Melbournu.

“Kvartopirci” je delo, ki s svojo dinamiko, močnimi barvnimi kontrasti in kljub medlemu nakazu kontur, v trenutku postavi gledalca v napeto ozračje igre s kartami. Naenkrat si prisoten v prostoru kjer se tobačni dim in vinski hlapi mešajo z bojaznijo in pričakovanjem ter pritajene kletvice razočaranja z vzkliki zadovoljstva.

Ni treba, da bi človek bil dober poznavalec slikarske umetnosti, da bi priznal talent, ki ga izraža ga Romana v svojih delih. Pa naj bodo to vtis iz avstralske prirode, spomin iz rodnih

so predvsem olja, udeležila razstave umetnikov iz slovanskih dežel na univerzi Monash. Lansko leto pa je njeno ime postalo poznano tudi preko morja z uspešnimi razstavami v Gorici, Velenju in pariškem predmestju Montmorency. V letu 1978 ima namen razstavljati v Darmstadt-u, Nemčija, v Gorici, v Parizu in seveda tudi v stari domovini.

V svojem rojstnem kraju se je ga. Romana mudila prav v času lanskoletnega potresa, kar je seveda napravilo nanjo globok vtis. Svoje občutke iz teh dni je prelila v barvo na kakih trinajstih platnih, katera sedaj vzbujajo veliko zanimanje na razstavah v Melbournu.

Dne 7. avgusta v času Festivala umetnosti v mestu Eltham (Eltham Festival of Arts) bo ga. Favier-Zorzut odprla svojo samo-

Ga. Favier-Zorzut s svojim vtisom avstralske pokrajine

krajev, tiho žitje ali portret, vsako delo izraža karakteristiko, katero ga. Romana slikarsko doživlja in jo zna tudi z vso močjo predočiti na platnu.

Da imamo Slovenci v Melbournu med seboj tak talent nam je kar v nekako presenečenje. Saj verjetno radi skromnosti svoje osebnosti ga. Romana doslej ni obešala svojih uspehov na veliki zvon. Nam pa se zdi prav, da se glas o njeni ostvarjalnosti čimbolj razširi, tako, da jo bomo poleg tujcev znali ceniti tudi mi, njeni rojaki.

Ga. Romana se je rodila v Goriških Brdih. Kmalu po svojem prihodu v Avstralijo, je pred kakimi 18 leti prvič prišla za slikarski čopič. Od tistega časa do danes je obiskala več tečajev za likovno umetnost ter se sedaj pohvali lahko s kakimi 600 deli, od katerih so mnogi že viseli v različnih galerijah, mnogi pa sedaj krase zidove zasebnih domov.

Pred leti se je s svojimi slikami, ki

stojno razstavo v galeriji “Wire-Grass Gallery” v Elthamu, na kateri bodo razstavljena njena glavna dela in seveda tudi slike z lanskoletnega potresa na Posočju. Prav gotovo bo tudi mnogo nas obiskalo to razstavo ter si ogledalo dela naše umetnice, katera je ob priliki razstave v Gorici ocenil poznavalec likovne umetnosti profesor Milko Rener takole:

“Očitno je slikarka Zorzutova v živo zadela nekatere značilne poteze okolja prav skozi prizmo doživetja... Nekoliko negotova pri izbiri izraznih sredstev, pa se je odločila za oljnato tehniko, ki kaže, da ji je najbolj prikladna. V tem prelivanju barv je vezni in organizacijski element svetloba, in prav od nje zavisi vsebina prostorskega doživetja.

Gre za slikarsko izkušnjo, ki se morda ne ujema posebno z našim okusom, a ima vse pogoje, da se naprej razvija in pogloblja”.

M.P.

Še o Majniški deklaraciji

Dr. Jure Koce, večini Slovencev v Melbourneu dobro poznani rojak, je bil državni poslanik v parlamentu prve Jugoslavije, tajnik tedanje Slovenske trgovske zbornice in študent med prvo svetovno vojno. Zato so mu brez dvoma razmere okoli Majniške deklaracije dobro poznane iz osebnihkušenj. Na objavo našega članka o Majniški deklaraciji nam je poslal dopis, v katerem obuja svoje spomine in podaja svoje poglede na to tako pomembno epizodo v zgodovini našega naroda.

Hvalevredno je, da sta tako "Vestnik" kakor tudi "Misli", torej oba slovenska časopisa v Avstraliji posvetila precej obširne in lepo napisane članke 60 letnici Majniške deklaracije. Leta 1917 sem bil dijak na gimnaziji v Novem mestu. In znan je, da je življenje mladega človeka nepopisan list in zato se mu vsak pomemben dogodek iz zgodnje mladosti neizbrisno in nepozabno, kakor pečat, vtisne v spomin. In tako se jaz živo spominjam dogodkov, ki so se odigrali v zvezi z Majniško deklaracijo. Še danes mi že ob samem imenu "Majniška deklaracija" začne srce hitreje utripati, ko mi nazorno pride pred oči mogočno, silno in nad vse prekipavajuče navdušenje, ki je takrat prevzelo vse plasti slovenskega naroda. Da, lahko rečem, vse ozračje širom slovenskega ozemlja je bilo polno dinamike slovenske zavesti in volje po svoji državi.

To je bilo res spontano in res masovno narodno gibanje za združitev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državo. In posebno ponosni smo bili, da je Slovenec, Dr. Anton Korošec, kot predsednik Jugoslovanskega kluba v parlamentu na Dunaju prečital Majniško deklaracijo. Res je bilo v deklaraciji rečeno "pod žezlom habsburške dinastije", toda jasno je bilo, da je bil povdarek predvsem v tem, da hočemo imeti svojo lastno državo skupno s Hrvati in Srbi. Po več kot tisoč letih, odkar smo izgubili svojo državo, se je slovenski narod povzpela na višino samostojne državno-pravneosti. Tega pomena in posledic so se hitro začeli zavedati na slovenskem ozemlju živeči Nemci, ki so bili razmeroma številčno slabi toda gospodarsko in zato tudi politično močni; oni so se dobro zavedali, da tako silen val navdušenja nujno vodi v odcepitev od habsburške monarhije, v kateri so imeli odločujočo besedo samo Nemci in Madžari.

Zato se ni čuditi, da je avstrijsko vrhovno vojno poveljstvo zahtevalo, da se škofa Dr. Antona Bonaventuro Jegliča aretira in stavi pred vojno sodišče, ker je kot prvi podpisal izjavo za Majniško deklaracijo, ki ji je potem sledilo 200.000 podpisov, kar je že samo po sebi bilo nekaj edinstvenega. Toda Dr. Hussarek, ki je bil predzadnji avstrijski ministrski predsednik, je kot moder mož to zahtevo odklonil z utemeljitvijo, da noče "dati knezoškofu Jegliču glorijske (sijaje) mučenika; pač pa je s posebnim pismom prosil konferenco avstrijskih škofov, da naj da ukor škofu Jegliču, a škofovska konferenca tega ni storila in je škofu Jegliču samo dostavila vsebino pisma brez komentarja. (To so bili časi, ko se režimi niso upali zapirati cerkvenih knezov; kot so se takrat škofje uradno nazivali).

Iz pravkar povedanega je jasno razvidno, kako nujno potrebno in modro je bilo, da je škof Jeglič z avtoriteteto cerkvenega kneza, takorekoč s svojim škofovskim plaščem kot prvi podpisnik Majniške deklaracije zaščitil vse druge podpisnike deklaracije, da jih avstrijska vlada ni mogla preganjati in staviti pred sodišče. To pa tudi dovolj prepričevalno govori, da

je Majniška deklaracija bila u bistvu za združitev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državo (to je tudi z onimi izven avstro-ogrške monarhije), torej popolnoma v skladu s programom "Jugoslovanskega Narodnega Odbora", ki je takrat že deloval v inozemstvu.

Zato je razumljivo, da je bila avstrijska vlada od vsega začetka sovražna Majniški deklaraciji. Na Koroškem je bilo sploh prepovedano nabirati podpise za njo. In tudi drugod po slovenskem ozemlju je vlada delala težave. Tako je bil prepovedan manifestacijski shod za deklaracijo v Novem mestu v jeseni leta 1917. Še danes mi je pred očmi profesor Evgen Jarc, narodni poslanec in član Jugoslovanskega kluba na Dunaju, kako na stopnicah železniškega voza na novomeški postaji z močnim glasom zakliče: "Na žalost shoda ne bo, ker ga je vlada prepovedala, toda vkljub vsemu Majniška deklaracija bo uspela."

Res je, da se ni Majniška deklaracija pri nas doma vsako leto posebej praznovala, toda res je tudi, da se v predvojni Jugoslaviji tudi dan ustanovitve Jugoslavije ni ravno "proslavljalo"; res je bil na 1. decembra državni praznik, a nikjer ni bilo posebnih praznov, shodov in govorov, kot je to na primer tukaj običaj vsako leto na "Australia Day". Zato je bilo predvideno, da se bo šele dne 1. decembra leta 1943 svečano proslavila 25. letnica ustanovitve Jugoslavije (kar bi se tudi zgodilo, da ni Jugoslavije zajel vihar druge svetovne vojne). A vendar smo Slovenci že leta 1937 proslavili 20 letnico Majniške deklaracije. Jaz sem se tedaj odzval povabilu Blejskega župana Dr. Benedika in sem imel slavnostni govor na res lepi in veliki svečanosti na Bledu. Istega leta sem v narodni skupščini v Beogradu govoril o zgodovinskem pomenu Majniške deklaracije. A ko je narodni poslanec Dr. Mirko Kosić, Srb iz Banata, govoril, da je Majniška deklaracija imela namen pomagati, da se reši avstro-ogrška monarhija, je senator Dr. Albert Kramer, šef slovenske liberalne (napredne) stranke, iz svoje lastne pobude v senatu podal izjavo, da to ni res, temveč, da je Majniška deklaracija bila od vsega začetka jugoslovansko usmerjena, to je za skupno državo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, izven okvira habsburške monarhije. Res je, da so se našli in se še najdejo med Srbi taki, hvala Bogu zelo redki, ki omalovažujejo Majniško deklaracijo. Tako je nekí Srb Bralović leta 1959 v takratni "Slogi" v Perthu pisal docela pristransko in strupeno sovražno proti Majniški deklaraciji, češ, da je to bilo delo samo slovenskih klerikalcev in, da jo naj zato klerikalci kar sami zase obdržijo. A pravkar omenjena izjava Dr. Alberta Kramer-ja, odličnega slovenskega liberalnega politika, ki je bil z Dr. G. Žerjavom eden prvih podpisnikov deklaracije, dokazuje, da je bila Majniška deklaracija izraz volje celotnega slovenskega naroda, torej ne kakšna strankarska stvar ampak svetel, kristalno čist dokument njegove državne zavesti. Da je temu res tako, nam potrjuje dejstvo, da je odlična pristašinja Liberalne stranke, gospa Dr. Franja Tavčar (pозnejša dvorska dama) izročila Dr. Korošču spomenico z 200.000 podpisi. Torej, kdor tako piše kot Bralović, žali celoten slovenski narod.

A kar se Karadjordjevičev tiče, naj omenim, da sem bil za časa vojne v Londonu v zelo ozkih stikih s, sedaj na žalost že pokojnim, kraljem Petrom, ki je zelo dobro poznal zgodovino slovenskega naroda in je cenil

Majniško deklaracijo kot jo cenimo Slovenci. A vedelo se je tudi, da je kralj Aleksander zelo visoko cenil škofa Jegliča, za katerega je vedel, da je prvi podpisal Majniško deklaracijo. Kralju Aleksandru, ki je zelo ljubil Bled — sam je rad povdarjal, da se na Bledu čuti kot najbolj doma — je bilo tudi dobro znano, da je bil škof Jeglič tisti, ki je rešil Blejski kot s Triglavom, da ga ni dobila Italija, kakor je to zahtevala na mirovni konferenci v Parizu. Škof Jeglič je šel prav radi tega v Pariz in na njegovo osebno prošnjo je moršal Foche, vrhovni poveljnik vseh zaveznških armad, zmagovalec nad Nemci, založil ves svoj ogromni moralni vpliv, da Italija ni dobila Triglava in celega Blejskega kota. (Gotovo se še, ne tako stari čitatelji Vestnika in Misli spominjajo, da je italijansko-jugoslovanska meja tekla tik pod Triglavom). Da, točno je, da je škof Jeglič s svojim delom dokazal, da je bil njegov uradni naslov "Dr. Anton Bonaventura Jeglič" več kot upravičen, kajti za ves slovenski narod je bil res "Dobrodošel" (Bonaventura), in to dobrodošel v enem od najbolj kritičnih časov.

Res je, da Majniška deklaracija ni prinesla vsega, kar smo Slovenci od nje pričakovali. Najhujše nas je prizadelo, ker ni, — da se tako izrazim — uspela "horizontalno", ker je več kot ena četrtinaslovenskega ozemlja ostala zunaj meja Jugoslavije, radi tega ne zadene nobena krivda takratnih slovenskih političnih voditeljev. Kakor je v "Vestniku" pravilno povdarjeno, so zasnovatelji Majniške deklaracije spretno in premišljeno rav-

nali in zato so postavili zahtevo po skupni državi s Hrvati in Srbi, če tega ne bi storili, bi lahko izgubili še več ozemlja kot smo ga. V tej zvezi se je treba spomniti vloge srbskega polkovnika Svabiča, ki je na prošnjo slovenske narodne vlade šel nasproti italijanski vojski in dosegel, da niso Italijani šli naprej proti Ljubljani. Z ozirom na pravkar povedano, pa ni tako hudo, če Majniška deklaracija ni tudi "vertikalno", to je glede samostojne slovenske države uspela. Skupno državo s Hrvati in Srbi smo pa le dobili. Če je pa prišlo do centralistične ureditve te skupne države, pa ni krivda samo pri Srbih, ampak tudi pri nas Slovenceh samih, kajti dejstvo je, da je v konstituenti (ustavotvorni skupščini) večina slovenskih poslancev glasevala za centralizem. Pašič (tedanji ministerski predsednik — op. ur.) je na primer dal Puclju mesto ministra za poljedelstvo v vladi, zato da so vsi poslanci Slovenske Kmetijske Stranke glasovali za centralistično ureditev, za katero so glasovali poslanci drugih slovenskih političnih strank, z izjemo Slovenske Ljudske Stranke. Vkljub vsemu manevriranju pa je Pašič le s težavo spravil skupaj dvetretjinsko večino, da je bila izglasovana tako imenovana Vidovdanska Ustava, ki je bila centralistična. Tako je propadel predlog uglednega srbskega državnika Stojana Protiča, ki je skupaj z Dr. Koroščem bil proti centralistični ureditvi države. (Dr. Korošec, odnosno njegova stranka je imela samo relativno večino slovenskih poslancev v Konstituenti).

Dr. J. KOCE

(Sledi)

V najem damo

TRGOVINO Z DELIKATESAMI

Predvsem osebi ki govori tudi **slovensko** in **italijansko** — na razpolago so tudi stanovanjski prostori.

Vse nadaljne informacije dobite pri:

J. HOJNIK — SMALLGOODS

209-215 St. George's Road, North Fitzroy

Tel.: 48 6656

V slučaju prometne nesreče:

se posvetujte z

LAWSON MOTOR BODY REPAIRS

za kvalitetno popravilo Vašega avtomobila

DELAMO ZA RAZNE ZAVAROVALNICE

Vprašajte za: DARKO BUTINAR

ali: MARIO DELTOSO

Popravljamo in barvamo vsa osebna vozila,
tovornjake in avtobuse

15 LAWSON CRESCENT, THOMASTOWN, VIC. 3074

TEL. 460 4102

Ure: 8.30 — 6.00

Lipicanci

Mi starejši vemo kakšen sloves uživajo v svetu konji, ki jih goje v Lipici že več stoletij. Naši mladinci pa to ni poznano. Zato ponatiskujemo sledeči članek, ki je bil objavljen v angleščini v "Yugoslav Review" in kateri opisuje zgodovino Lipicanerjev:

The Lipica stud farm is situated in a delightful green oasis, dotted with linden and oak, which is surrounded on all sides by rugged karst landscape. The nearest town is Sežana (Slovenia), in the immediate vicinity of the Yugoslav-Italian frontier. Lipica lies at an altitude of 387 metres and is only five kilometres from the Adriatic as the crow flies, and 11 kilometres from Trieste. The proximity of the sea undoubtedly has a very favourable effect on its climate.

In 1580 Archduke Charles, son of Emperor Ferdinand I, founded an imperial stud farm in Lipica for the purpose of breeding pureblooded horses, especially white ones, which were needed to draw the imperial coaches.

The foundation sires acquired by the Archduke were three Andalusian stallions. The initial bloodstock also included twenty-four mares. As a result of careful selection and breeding over the years, the Lipizzaner emerged as a distinct type or breed. Present-day Lipizzaners have inherited all the best qualities of their ancestors — the Spanish horses whose ancestry may be traced in direct line to the light, fast and spirited Barb (Barbary Coast) horses, popularly known in Spain as genets (after the light and agile feline animal, related to the civet cat, which inhabits the Pyrenees), and the heavy-framed and sturdy Castilian villanos, who were later bred with Italian (Neapolitan) and Arab desert stock. It is to these ante-

cedents that the Lipizzaners owe their sprightly high-stepping movement which makes them ideal for dressage and academic horsemanship, their elegance and grace, spirit and endurance. If it were not for their iron constitution, stamina and frugal eating habit, these Spanish horses would never have been able to adapt so well to the inhospitable environment of the karstland surrounding Lipica. According to historical chronicles, brown bear and wolf abounded in the rocky Istrian karst during the 16th and 17th centuries. Much time and effort has been devoted since then to preserving the remaining soil from further erosion and transforming the barren slopes into meadows and pastures.

There can be no doubt that there is something special about the ecology of Lipica, something unique in conditions of climate and soil, water and vegetation which seems to suit the breed so well. All attempts to transfer the Lipizzaners from the Istrian karst to other regions, and to breed them there have ended in failure, in spite of excellent care and selective breeding. In all other environments, the breed deteriorates from generation to generation, gradually losing those original qualities which made it unrivalled in its class: spirit and intelligence balanced by docility and sweetness of disposition, which makes them excellent saddle horses, elegant in harness, hardy and undemanding for farmwork, and unsurpassed for dressage. These characteristics have rendered the Lipizzaners unique in the world and it is the major achievement of the Lipica stud farm that it has fostered these qualities for four hundred years.

When Lipizzaners are mentioned, (nadaljevanje na str. 4)

SPET RADIO

Iz dokaj zanesljivih virov se je izvedelo, da etnični radijski postaji 2EA in 3 EA ne bosta prišli pod okrilje ABC, pač pa, da bo z njimi upravljala zato na novo ustanovljena Komisija.

Izgleda, da je do te odločitve prišlo zaradi zelo visokega proračuna ABC in pa zaradi odpora etničnih skupin.

Vse kaže, da bo ustanovitev samostojnega etničnega radia nam bolj ustrezala, kajti že ustaljena birokracija, njena okostenelost in predsodki nikoli ne bi mogli zadostno doumeti potreb neangleško govorečih naseljenecv.

Mi Slovenci pa bomo pri tej reorganizaciji zopet morali skrbno paziti in napeti vse sile, da bomo dobili to kar nam kot samostojni etnični skupini pripada!

ODLOŽENI UPI

Kot smo poročali v prejšnji številki "Vestnika" je SDM zaprosilo Ministra za Etnične in Imigracijske zadeve Viktorije za denarno pomoč pri izgradnji prenosnega odra v naši Elthamski dvorani. Odbor je sedaj od ministra g. Jone dobil sporočilo, da je prošnjo predal Ministru za Kulturne zadeve Viktorije, ker smatra, da je to v tej zadevi bolj kompetentno.

ŠE JE MOŽNO

postati član SDM, sporoča odbor. Število članstva je radi zakonov o dovoljenju za točenje alkoholnih pijač omejeno, vendar je še čas, da oni ki bi hoteli postati člani SDM, zaprosijo za sprejem pri tajništvu ali kateremkoli članu. Član lahko postane samo tisti, katerega priporočita dva že obstoječa člana in ga potem sprejme Upravni odbor SDM.

SLOVENSKO DRUŠTVO MELBOURNE

Vas vljudno vabi na

"DOMAČE KOLINE"

ki bodo v soboto dne 9. julija 1977 ob 7.30 zvečer v dvorani v Elthamu.

Zabaval nas bo orkester "BLED".

Specijaliteta tega večera bo krvavice in svinjska pečenka z domačo prikuho.

Na razpolago bodo tudi vse vrste pijač.

Vstopnina: Člani \$3.00, mladina \$2.00, nečlani \$5.00.

NA HRIBU

Zopet je mesec nakoli in čas je, da vas seznanim o nekaterih prireditvah našega grička. Večina ste bili priče "Kostanjevega Večera", ki se je vršil, če se še spomnimo, en teden kasneje kot "Večer Naših Mamic", ali točneje 14. maja.

Čeprav se je včasih težko spomniti, kakšno vreme je bilo pred enim mesecem, sem si dobro zapomnila, da ni deževalo, kar je tudi doprineslo k tako velikemu uspehu tega večera.

Naš pek, Božo, se je poleg kostanjev kar sam dobro zelhal, kakor tudi ostali ki so nam v vrečkah izročili pečene kostanje. Bili so zelo okusni, še bolj pa so teknil z moštom, ki je bil na razpolago.

Plesni ansambel "Velenje" je našim obiskovalcem plesa zaigral vrsto starih in novejših melodij, ki jim vedno radi prisluhnemo.

Nikakor pa ne moremo prezreti delovanje novega mladinskega kluba, ki se je pred kratkim ustanovil v Elthamu.

V njem sodelujejo najmlajši do 13. leta starosti, zato iz tega izvira tudi ime "JUNIOR CLUB". Da bodo tesno povezani skupaj, ni dvoma, saj so že od prvega začetka pričeli zbirati

prazne steklenice in aluminijaste konzerve.

Člani "Junior Club-a", katerega predsednik je Anne Zemljich, plačajo članarino, katera je seveda primerna njihovi denarni situaciji. Z vsem tem so naši najmlajši pripravljani pomagati plačati tarmoline, katere je društvo nabavilo zanje.

Čeprav o našem že ustanovljenem mladinskem klubu ne slišimo veliko, še ni zamrl, saj na plesih vedno vodijo srečolov, drugi mesec — 31. julija — pa pripravljajo mladinski ples.

Obema mladinskima organizacijama veliko sreče, posebno še najnovejše ustanovljenem "JUNIOR CLUB-U".

Morda ste ob teh hladnih dnevih opazili da je v spodnjih prostorih doma precej toplejše? Seveda, in nič ni ste napačno ugotovili, saj so naši pridni člani instalirali peči, ob katerih bodo hladni in neprijazni zimski dnevi kar toplejši.

Ples, ki ga bom omenila sedaj sem prihranila za konec, ker smatram da je dobre reči najbolje objaviti nazadnje.

Upam, da mi ni treba natanko poudarjati, da govorim o letnem plesu 11. junija z izbiro lepotice Slovenske skup-

nosti in Miss dobrodelnosti, ki se je letos vršil že enajstič.

Vsak meni, da je najlepše doma, zato se je tudi ples vršil, takorečeno, kar doma v Elthamu. Že zgodaj zvečer so množice ljudi napolnile dvorano do zadnjega kotička, se zabavale ob zvokih ansambla "SAVA", med tem ko so lepotice in gostje večerjali v jedilnici. Po končani okusni večerji, ki so jo pripravile gospe ženske sekcije, se je v pisarni pričel intervju lepotic. In ker je žirija bila precej radovedna se je stvar zavlekla nekoliko dalj časa kot predvidevano.

Končno so dekleta s partnerji prišla v dvorano, kjer so od vhoda po dvorani naredile kratko parado, vsaka posamezno. Med tem ko so s partnerjem počasi hodile po dvorani in so jih ostali imeli priliko videti, je Eddy Zorzut, predsednik mladinske sekcije, natanko predstavil vsako lepotico, v angleščini in nato pa še jaz v slovenskem jeziku. Dekle se je nato ustavilo pred odrom, kjer jim je gdč. Violeta Podgornik, ki nas je do sedaj zastopala, izročila šopek cvetja.

Končno pa se je zgodilo to, kar so vsi nestrpnostno pričakovali. "Miss dobrodelnosti", ki je nabrala lepo vsoto denarja v znesku \$554 je letos pripadla gdč. Heleni Golenko, ki je predstavljala Burwood. Skupna vsota v znesku \$1635.50, ki so jo nabrale vsa dekleta skupaj je namenjena v pomoč "Childrens Hospital".

Po nekaj besedah predsednika Elthamske občine, gos. Horshly, je žirija je oznanila da so za "Lepotico Slovenske Skupnosti" izbrali gdč. Heleno Čampelj iz Glenroy-a. Po ploskanju in veselih obrazih se je videlo da so bili z dodelitvijo vsi zadovoljni, najbolj pa Glenroyčani ker je tudi letošnja "Miss" predstavnica Glenroy-a.

Ostala dekleta, ki so sodelovala v tem "Questu" so bila: Nadja Stavar, naša lanskoletna kraljica dobrodelnosti, ki je predstavljala Preston, Mirka Mršnik iz Bundoore, Michelle Polh, ki se ravno sedaj nahaja na dopustu v Sloveniji in Suzi Kodila iz Doncaster. Vsem iskrena zahvala za sodelovanje in smo za tak uspeh na dekleta zelo ponosni.

Kot žirija in gostje tega večera so bili, kot sem ga že omenila, gos. Horshly z ženo, ga. in gos. Blackie, šef Immigration Departmenta, ga. in gos. Ludgrove, bančni manager, in gos. V. Ovičaj, predsednik S.D. Sydney z njegovo ženo. Dekleta so dobile lepe pokale, ki jih bodo spomnili da so bile udeležence plesa lepotic 1977.

Ženska sekcija, ki je pri tej organizaciji igrala veliko vlogo zasluži iskreno zahvalo nas vseh.

Čeprav sem o tem plesu precej napisala, sem sigurna da sem izpustila še veliko pomembnih reči, za katere mi prizanesite.

Do druge izdaje Vestnika, kjer bom o dogodkih v Elthamu še kaj poročala vas vse lepo pozdravlja Jana.

Odbor Slovenskega društva v Sydneyu z velikim zadovoljstvom sporoča, da so bili popravljeni načrti za Stavbo v Horsley Parku dokončno odobreni na 9. maja tega leta. Sedaj se bo lahko šlo še z večjim elanom naprej; seveda z delavno in denarno pomočjo vseh članov in prijateljev.

Morda zveni banalno, vendar je tudi važno, da se pohvalimo z dograditvijo stranišč. Ti prostori so prav tako nujno potrebni, kot vsi drugi in stanejo v primeri z drugimi lepe denarce.

Ko govorimo o denarju naj spomnimo vse člane S.D.S., da je s 1. julijem treba poravnati članarino. Odbor je sklenil, da se bo članarina uporabljala za sledeče:

Od vsakih \$15 bo šlo za	
sanitacijo	\$3.00
Vestnik	4.00
občinski davek	2.50
zavarovalnine	3.50
električni tok	2.00

Poleg tega se predvidevajo še stroški v bližini kakih \$3.500 za administracijo, pregled knjigovodstva, telefon, vzdrževanje balinišč in parkališča ter obresti na posojilo. Za ta denar zavisimo od dobre volje in radodarnosti nekaterih članov in prijateljev.

Predsednik S.D.S. g. Vinko Ovijač in njegova soproga sta bila za "week-end" 11-13. junija v Melbourneu, kot gosta na letnem plesu S.D.M. Sodelovala sta tudi pri izbori Miss Slovenija—Melbourne za leto 1977. Oba sta preživela med melbournskimi rojaki nepozabno prijetne uri ce in se tem potom najlepše zahvaljujeta društvom S.D.M., Planici, kakor tudi številnim posameznikom za nad vse prijazen sprejem, postrežbo in pogostitev.

Ime Pia in Pino Mlakar se v slovenski odrski umetnosti istovetita z baletom.

Zato je prav, da se vsaj s par vrsticami tudi v našem listu spomnimo sedemdesetletnice Pina Mlakarja, solističnega plesalca svetovnega slovesa, režiserja, pedagoga ljubljanske akademije za glasbo, radio, televizijo in film, koreografa ter dvakratnega nagrajenca s Prešernovo nagrado.

Pino, po rodu Novomeščan, se je posvetil baletni umetnosti takoj po končani gimnaziji. Ker doma ni bilo pravih možnosti za študije v tej smeri se je odpavil v Nemčijo, kjer je našel tudi svojo življenjsko družico in baletno partnerko Pio. Ime Pia in Pino sta tako postala pojem.

Pred drugo svetovno vojno sta se uveljavila na tujih odrih, predvsem v Zuerichu, Muenchenu in Monte Carlu. Vendar ni bilo leta, da ne bi nastopala tudi v domovini. Najbolj poznana in uspešna predvojna dela so balet "Punčka", "Vrag na vasi" in "Lok".

Po vojni sta se za stalno naselila v Ljubljani, kjer sta ustanovila baletno šolo ter prevzela vodstvo baletnega ansambla v Operi. V baletu sta sama še tudi nastopala, pa seveda tudi skupaj s svojo družino. Hčerka Veronika je danes uspešna umetnica v ZDA.

Kot nadaljne odlične njihove stvaritve najbolj slave še balet "Diplomat", "Ohridska legenda", "Domino", "Daphnis in Chloe".

Sedaj živita v Novem mestu, v prijaznem, v kmečkem slogu urejenem domu.

Boječe in negotovo je stopal Rafko po blatni cesti skozi vas; megla se je vlekla po pobočju in rosilo je. Bližali so se hladni dnevi, Rafko pa je bil še zmeraj bos in raztrgan. Roke je tiščal globoko v žepih in glavo je stisnil med ramena. Po licih so mu tekle solze, zobje pa so mu šklepetali od mraza, ko je tiho ponavljal: "Mati, bilo bi mi lepo, ko bi bila ti šeživa . . ." Od matere mu je žal ostal le še spomin na njene tople roke, ki so ga včasih božale, in na njene besede, ki so mu vlivale vero v življenje. Večkrat mu je razložila besedo "cigan", a njenega pomena še ni vedel; le čutil je, kaj to pomeni, saj je bil večkrat lačen kot sit.

"Ko bi imel vsaj malo kruha in vode, do sitega bi je najedel in napil", si je mislil in dvignil glavo z mokrimi, kuštravimi lasmi. Na koncu vasi se je skupina ljudi v polkrogu glasno pogovarjala. Rafko se jim bližal, v glavi pa mu je šepetalo: "Daj, poprosi jih za dinar, da si boš kupil grizljaj kruha!" Podzavestno je odkimal, kot bi odganjal nadležne misli. A nevidni glas ga je vznemirjal: "Priložnost imaš, reci, vsaj lačen ne boš, če si že prezebel!" Kar sama od sebe se je stebnila roka in iz ust je prišlo tiho jecanje: "Stric, bi mi dali dinar . . ."

"Kaj je mali, kaj bi rad?" je zaren-

čal lepó oblečen gospod. "Za dinar vas prosim . . ." Rdečelični gospod se je ozrl po skupini, kot bi hotel zvedeti še za mnenje drugih. Tudi Rafko se je ozrl po ljudeh, kot da bi v očeh ljudi v teh lepih, toplih oblekah zvedel odgovor. Še bolj je stegnil roko in odprl dlan, proseče je pogledal rdečeličnega gospoda in se skušal nasmehitati. V ušesa mu je udarilo. "Marš! ščene cigansko, ti že pokažem!" Rafko je urno odskočil, da ga je težka roka zadela le po hrbtu. Zaihtel je in stekel po cesti. Ni čutil ostrih kamnov pod bosimi nogami in ni videl voza, ki mu je peljal nasproti.

"Pazi, preklemani pankrt!" se je razleglo z voza. Voznik je trenutek pozneje začel vpiti: "Nisem kriv. Ljudje, nisem kriv!" Toda Rafko tega ni več slišal! . . .

Začutil je toploto na izmaličenem obrazu. "Mati, kako toplo roko imaš. Samo, da sem spet pri tebi!" j edahnil. Zazdelo se mu je, da je ves lahek in da ga mati nežno objema. Hotel se je še bolj stisniti na njene tople grudi, a grudi so postajale hladne, mrzle... "Ubogi otrok!" je vreščala neka ženska, ko je Rafko negibno ležal pod kolesi voza; z obraza je bilo brati blago spokojnost, kot da bi se otrok rešil nekakšne more, trpljenja . . .

(Dolenjski list) Stane Plut

**ROJAKI ŽELITE PRISTNIH KRANJSKIH,
ALI SLOVENSKIH PLANINSKIH KLOBAS
IN DOMAČEGA PREKAJENEGA MESA . . .**

OBRNITE SE NA SLOVENSKO PODJETJE

**JOHN HOJNIK SMALLGOODS
PTY. LTD.**

209-215 St. George's Road, North Fitzroy, 3068

Tel. 48 6656 — 48 8757

Postreženi boste v domačem jeziku

LIPIGANGI

(nadaljevanje od str. 3)

one usually thinks of snowwhite circus and coach horses, but they come in several colours, often grey, dun and bay and sometimes black. Moreover, foals sired by snow-white stallions out of snow-white mares are coal-black when born. It is only upon reaching maturity at seven or eight years that the grey coats gradually whiten completely.

The ancestry of the 150 horses at the farm may be traced in direct line to the following foundation sires:

CONVERSANO, by a Neapolitan, the black stallion Conversano, foaled in 1767.

NEAPOLITANO, by a dun Neapolitan, foaled in 1790.

FAVORY, by a sorrel Lipizzaner, foaled in 1779.

MAESTOSO, by the gray stallion "Maestoso", foaled in 1819.

PLUTO, by the gray Danish "Pluto", foaled in 1765.

SIGLAVY, by the gray Arab "Siglav", foaled in 1810. There are also sixteen so-called bottom lines traceable to sproot mares.

More recent lines of Croatian origin (Miss Wood) are found in Vukovar and at Vrbnik near Osijek (Thais)

In spite of its stormy history, the

oldest Yugoslav stud farm in Lipica survived all the vicissitudes of fate. Lipica was evacuated on three occasions during the Napoleonic wars: first in 1797, then in 1805 and last in 1809. This was when the stud books were lost. The only records preserved were the pedigrees of the horses at the Imperial Riding School in Vienna. Today all horses in Lipica are purebred, with pedigrees tracing their antecedents for many generations.

The farm was again obliged to move on several occasions during the twentieth century. After the end of the First World War the farm returned to Lipica, which had been incorporated to Italy under the provisions of the Treaty of St. Germain. Needless to say, all the horses were not returned. More than half remained in Austria and formed the basic stock for the Austrian farm in Pilberk near Graz.

In 1943, during the Second World War, all Lipizzaners were moved to Hostinec (Czechoslovakia). After the war a certain number of horses were allotted to Austria (Pilberk), others went to Italy which founded the Lipizzaner breeding centre Monte Maggione stud farm in Lazio, 30 kilometres from Rome, while Yugoslavia, which also received roughly one third, returned the horses to their original home in Lipica.

Today the gates of Lipica are wide open to tourists, horsemen and admirers of Lipizzaner stock from all over the world. The management of the Lipica stud has taken care to provide well-schooled horses for hire to visitors.

Apart from the modern Maestoso Hotel and restaurant, the well-preserved 18th-century Habsburg summer residence and the old Imperial Stables are also situated on the grounds of the Lipica stud farm, which cover 311 hectares of meadows, field and copse.

**STE PORAVNALI
ČLANARINO?**

PO TERORISTIČNI UGRABITVI V HOLANDIJI

Cena je bila plačana. 2 ugrabljena ter 6 ugrabiteljev mrtvih! Taka je bilanca skoraj tri-tedenskega zadrževanja ugrabljenih na Holandskem.

Toda svet čaka novih podvigov teroristov, saj taista teroristična organizacija grozi, da bo naslednji udarec v Indoneziji. Če bodo ravnali tudi drugod, kot so Holanci s svojim desantom po vzgledu Židov, je upanje, da bodo teroristi morali prejkoslej spoznati, da se njihovi podvigi ugrabitev in izsiljevanj ne izplačajo. Pravzaprav vlada Holandije ni imela drugega izhoda, kot, da udari, kajti teroristi so bili z odlaševanjem vlade prav tako prisiljeni nekaj storiti.

Potem, ko je bilo z desantom rešenih poslednjih 53 ugrabljenih v dvostroki akciji za osvoboditev, so postavila tudi pred vlade drugih dežel imperativ: Popušcanje teroristom samo poraja nove teroristične podvige!

Vendar, pravimo, vsaka medalja ima dve svoje strani. Vlada Holandije je po tej tragiki dolžna pogledati tudi drugo, nasprotno stran: Rešiti bo morala nevzdržne razmere priseljencev (iz Azije) Moluccancev, kateri žive v Holandiji. Akcija rodi reakcija, pravimo. Moluccanci so se za izboljšanje svojih življenjskih pogojev strnili v teroristično organizacijo!

Dokler bodo določene dežele in njih vlade ostale na pozicijah krivice do manjšin ter etničnih grup, dotlej bo teror zahteval svoje žrtve!

ZMAGA KONSERVATIVCEV V IZRAELU

(Opazovalec: — Premalo sem pameten in dalekoviden, da bi lahko predvidel nadaljnje razvijanje dogodkov, ki se bodo odslej razvijali na Bližnjem vshodu. Priznam — Židje so mnogo bolj uglašeni na politično dogajanje v svetu, kot sem jaz!)

Židovska država kot taka je šla že skozi mnoge vojne proti premočnim Arabcem kot zmagovalka, v svoji zunanji politiki je uspešna nasproti premočni opoziciji ter končno njen desantski uspeh na Entebe (za rešitev ugrabljenih židovskih državljanov na letalu) na letališču dežele diktatorja Iđi Amına v Ugandi, je podvig bez primere. Taisti podvig na Entebe je skoncirtiral sam novoizvoljeni predsednik židovske države, Mr. Begin, vodja konservativne partije Likud.

Kaj naj vam, dragi Slovenci, še o tem primeru povem? Ne bi se rad motil, zato počakajmo nadaljnje razvijanje dogodkov. Kot mi, tako čakajo tudi vsi ostali: Američani z svojo alianso v Z. Evropi in tudi v Kremlju ter celo v Pekingju. Bomo videli!

* * *

UJEL JE SONCE

Inženir Drago Višnar je uklenil sončno energijo. Sončni žarki, lahko je tudi malo oblačno, "poganjajo" v njegovi hišici na Lescak bojler, tako da je tudi topla voda iz tuša v kopalnici. Izumitelj Višnar trdi, da bi prihranili, če bi imelo vgrajen sončni kolektor samo vsako peto jugoslovansko gospodinjstvo, toliko energije, kot je dajeta dve jedrski elektrarni, kakršna bo v Krškem.

BANDITI IMAJO V TEJ DEŽELI VEČ PRAVIC KOT ŠOFERJI

Zakoni Avstralije so v vsakem primeru mehkejši do kriminalcev (recimo do banditov, ki napadejo banko), kakor do šoferja ob resnem karambolu.

Primerjajmo pravice enim ali drugim!

Šofer ob nezgodi (čeprav ni zagrešil cestnega kazenskega prekrška) je dolžan prijaviti policiji nezgodo s vsemi podrobnostmi ter povedati svoje ime in naslov. Takoj za tem je podvržen merjenju alkohola v krvi ter preverjanja njegovega vozniškega dovoljenja. Sledi pregled njegovega vozila, če ni morda defektivno. Vse te podatke bo potem policija uporabila proti njemu na sodišču v eventualnem kazenskem postopku za njegove prekrške.

Kaj pa banditi? Njega zakon štiti! Njemu ni potrebno, da sodeluje s policijo, ko bo preverjala njegovo kazensko dejanje. Njemu ni treba, da pove, kje je bil v času, ko se je kazensko dejanje izvršilo, niti mu ni treba identificirati se.

Tako vidimo, da je zakon za šoferje moderen, prilagojen času, medtem ko je zakon nasproti kriminalcem še vedno star, neprilagojen novim potrebam in nujnosti. Ko policija povdarja pomanjkljivosti zakona o kriminalu, se vselej najde kakšen akademik ali jurist, ki bo nove potrebe izpodbijal, češ, da bi se s tem kršile svoboščine človeka. Kot klasičen primer take opozicije lahko zapazimo v delu raziskovalne komisije državne parlamentarne Delavske stranke v svojem izvajanju za zaščito državljanov pred policijo. Res pravi balsam za kriminalce!

Naj praktično ilustriramo en primer: Mož je odšel na delo ob 9-ti uri zjutraj. Nekaj ur za tem je prišel drugi mož na njegov dom, kjer je posilil njegovo ženo. Posiljevalec je pobegnil iz hiše peš. Žrtev je poklicala policijo in približno opisala posiljevalca. Prav v kratkem času je prispela policija ter v bližini srečala nekaj ljudi, moških, ki so po opisu kar precej sličili posiljevalcu.

Nekateri moški sodelujejo s policijo in povedo svoj alibi, ne povedo pa vsi, kdo so, in od kod prihajajo ter kje so bili v diskriminiranem času. Posiljevalec je zagotovo eden izmed tistih moških, ki dobro pozna zakon osebnih svoboščin in zato ne bo so-

deloval s policijo. Tako jo popiha izpred nosu policije, kar le-ta ni imela v tistem trenutku dovolj dokaznega gradiva proti njemu.

Iz gornje ilustracije — če osvojimo predlog parlamentarne delegacije Delavske stranke — izhaja, da bi se morala policija, ko je prispela v okolje, kjer je bilo nasilje izvršeno, obnašati primerno, popolnoma neučinkovito. Tistemu posiljevalcu (ker je poznal zakon državljanskih svoboščin) naj bi se bila še dolžna oprostiti: "Hvala, gospod!" No, in mož bi jo urno potegnil naprej na varno.

Doslej je bil, ne pisan, pač pa praktičen prijem policije tak, da je sumljivo osebo pozvala s seboj na policijsko postajo, kjer jo je nadalje izpraševala čeprav so morala biti vprašanja policije zelo omejena, ker bi v primeru nekrivde policija vlekla kratko. Tudi doslej policija ni imela pravice, da bi postavila osumljeno osebo pred spoznavno paradu, kjer naj bi jo žrtev indentificirala. To je policija lahko storila samo v primeru, če je osumljeni v tako paradu spoznavanja pismeno privolil.

V gornjem ilustriranem primeru posilstva pa se ne jemlje v poštev zgolj parada pred žrtvijo, marveč tudi preiskava obleke zaradi človeških dlavic, kri eventualnih brazgotin ter moških semenčic, puščenih na žrtvi. Tudi pri tem si policija ne more nič pomagati, če osumljeni zaradi svojih svoboščin ne želi sodelovati. No, kateri hudodelec pa je pravzaprav pripravljen sodelovati v takšnem primeru! Kjer resno osumljeni ni želel sodelovati s policijo in je odklanjal vse, kar bi ga lahko pozneje bremenilo, je doslej policija uporabljala trik, s katerim je dobila podlago za aretacijo. Izzvala ga je v kazensko dejanje. Vendar pri preizkušenih kriminalcih tudi to ni uspelo.

Z gornjim ilustriranim primerom smo želeli našo javnost informirati s pomankljivostmi zakona dežele, v kateri živimo in ob zaključku članka lahko dodamo samo še to, da je "Opinion poll", dokaj precizna ustanova za merjenje mnenja ljudi, postavila našo policijo na 4. mesto, za bančnimi osebami, zdravniki, dentisti, medtem ko so sodniki in odvetniki prišli na 7. mesto v ocenjevanju poštenja in etike poklicev.

k.

"LEVIČARSKI FRASER"

S kateregakoli vidika gledam obnašanje in izvajanje našega prvega ministra, Fraserja, na londonski konferenci predsednikov družine Commonwealth, vselej prihajam do zaključka, da je mož še kar precej "tricky". Obnaša se namreč, kot v svoji volilni kampanji in v poznejšem ukrepanju svoje vlade!

Ne samo jaz, tudi delegatje konference od rumenih do črnih in belih, so nad izvajanjem našega prvega ministra na konferenci kar precej presenečeni. Pričakovali so trdega konservativca, a srečali so se s kompromisarskim "levičarjem". Morda misli: "Beseda še ni konj!"

Mr. Fraser se je kot predsednik konservativne vlade v Avstraliji na tej konferenci nekako "radikalno" zavzemal v prid leve vprašanih Južne Afrike, dogodkov okrog indijskega oceana, trgovine z Japonsko in je bil tudi nekako zelo prožen v svojem izvajanju do različnih pol, ali popolnoma komunističnih sistemov v svetu.

Skratka: mož je elastičen!

BLIŽAJO SE DAVČNE PRIJAVE

Kdor si ni povsem na jasnem o vprašanih davčnih prijavah, ki jo je vsakdo, ki si pridobiva kakršnokoli denarni zaslužek, dolžan prijaviti Taxation Office po 1. juliju vsakega leta, naj prislubne radijski oddajni postaji 3AW. Ekspert davčnega programa Mr. M. Tennison bo med 9. uro zjutraj do 10. ure zjutraj vsako sredo pojasnjeval v podrobnostih probleme davčnih obveznikov.

SYDNEY — Vodja federalne opozicije Mr. Whitlam in njegov prejšnji minister za delo Mr. R. Connor sta bila na tukajšnjem sodišču obsojena na plačilo 11.136 dolarjev kazni. Mr. S. Dankeyu iz Sydneya. Sydneyški odvednik Dankey ju je, poleg nekaj drugih ministrov tistega časa, na sodišču tožil zaradi konspiracije takratne vlade v takozvani aferi "overseas loan-raising", poiskus Whitlamove vlade, da bi isposlovala posojilo pri petrolejskih magnatih iz Arabije.

ROOTS

(Televizijska nadaljevalka)

Na televizijskem ekranu smo gledali televizijsko nadaljevalko "Roots". Film, vnebovpjočih zločinov in krivic, ki so jih zagrešili Belci do Črncev v ZDA. Žal pa, da ta isti film ni prikazal v svoji vsebini še eno zgodovinsko resnico, da niso zgolj Belci v Afriki lovili Črnce ter jih kot sužnje odpeljali v ZDA za opravljanje najtežjih del, marveč da se je prenekaterikrat zgodilo tudi tako, da so črnski poglavarji v Afriki bili medsebojne bitke, in zajete ujetnike potem predajali za majhno odkupnino Belcem, trgovcem s sužnji.

No, pa se predajmo kratki analizi filma:

Dr. Reynolds je prvotno zgledal kar nekako podeželski doktor, ki je svoj poklic opravljal predvsem v zdravljenju Črncev, da bi se ozdravljeno zopet vključili v gibanje za svoje takozvane Masters. Ko je njegova tobačna farma vedno bolj uspešno delovala, pa se je sprevrgel v pravega tirana do svojih črnih sužnjev.

Dr. Reynolds, (njegovo vlogo je igral R. Reed) je v tem filmu osrednja oseba, okrog katere se suče vse dogajanje. Kot zdravnik je uspešno posegel ter rešil življenje Kunte Kinteju, upornemu Črncu, ki je že večkrat bežal od svojega belega gospodarja ter so mu gospodarjevo oprode zaradi tega odsekali del stopala, da bi več ne bežal, in obenem, da bi bili tudi drugi Črneci opozorjeni, kaj se jim lahko zgodi, če se bodo upirali.

S tem mesarskim posegom so beli gospodarji Kinteja za vselej navezali na suženjstvo. Ni se več mogel upirati, in tako se je umiril ter se kmalu za tem poročil z gospodarjevo kuharico, Črnko, imenovano Bell. Kintejeva žena, Bell, je bila rojena v Ameriki. V zakonu sta povila hčerko Kizzie, katera pa je povzela marsikaj očetovega, predvsem upornost, dostojanstvo in gnus do krivic belih gospodarjev. Seve vsega tega ni kazala svojim belim gospodarjem in je zato nekako "malo bolj živele" na farmi.

Ko je suženj Noah pobegnul z Reynoldsove tobačne farme, in bil kmalu zatem

ponovno zajet, ga je Dr. Reynolds ukazal bičati, Kizzie pa je obtožil, da je ponaredila "propustnico", ki je nekako omogočila Noahov pobeg. Za ta "greh" je bila Kizzie naprej preprodana drugemu gospodarju, čeprav sta starša Kinte in mati Bell milo prosila Dr. Reynoldsa, naj jo za kazneni biča ali še kaj hujega, samo naj jo pusti med njima na farmi. Gospodar pa jima je odgovoril: "Ona je že prodana". Od tu naprej so se dogodki odvijali vse do 7-dme generacije naprej od Kinteja in njegove žene Bell. Vendar za to mi nimamo dovolj prostora v listu.

12-urna nadaljevalka "Roots" je v ZDA sprožila pravcato spraševanje vesti na eni strani, po drugi strani pa samo zmigovanje z rameni, med konservativnimi krogi v ZDA.

Kaj pa Avstralija? Gotovo avstralski krogi, kritiki, gledajo skeptično na možnost, da bo film tudi med Avstralci sprožil spraševanje vesti — odnosa avstralskih prednikov do Aboriginales. Film naj bi bil zelo vzporejevalen na domačo zgodovino odnosov belcev do domačinov. Taisti krogi tudi menijo, da Avstralci ne goje kompleksa zaradi dogajanj v svoji začetni zgodovini. Menijo, upravičeno ali neupravičeno, da bodo svoj greh naprtli angleškim kolonizatorjem, kakor da le ti niso pustili za seboj svojih potomcev, današnjih Avstralcev.

Zares, film "Roots" je čustveno globoko ganil nanovo naseljene Avstralce, (ki zaradi neangleškega porekla niso obremenjeni s sokrivdo) medtem ko ni udaril na vest prvotnih naseljencev.

No, o filmu in njegovem zgodovinskem pomenu bi lahko še pisali . . . Pisali bi lahko o kvaliteti ali gotovih spodsrljajih, zapazeni v filmu, vendar je naš list mnogo premajhen, da bi se lahko lotili neke popolnejše analize dogodkov v filmu s tem. Zatorej je naš namen omejen na objavo spomina naših bralcev, ki so film gledali in si o njem ustvarili tudi svoje lastno mnenje.

k.

WHITLAM OSTANE VODITELJ OPOZICIJE

Zadnji dan meseca maja je zasedala Skupščina (Caucus) Avstralske delavske Stranke, ki naj bi izbral novega, ali potrdila dosedanjega voditelja Opozicije ter njegovega namestnika, za nadaljnjo dobo enega leta. Izid njihovih volitev je z zares veliko večino obdržal Mr. Whitlama in njegovega namestnika na krmilu Opozicije. Tekmec Mr. Whitlamu je bil Mr. Hayden, bi se reklo edini zares uspešen minister Whitlamove vlade, ko je bila le-ta pred leti na oblasti.

Po izidu teh volitev se nam danes vrinja vprašanje: bo opozicija v isti strukturi dovolj močna, da uspešno kljubuje vladnim nameram ter se s svežim programom predstavi volilcem ob prihodnjih volitvah?

Predvidevamo lahko, da Mr. Whitlam še vedno predstavlja zmagovalca iz preteklosti. Zmagovalca, ki ni znal trdno držati vajeti v svojih rokah. Dinamična osebnost, kakršen je Whitlam, je več ali manj vselej uspel med maso, ožjega kroga svojih sodelavcev pa ni obvladal.

Čeprav se je Mr. Whitlam za tokrat obdržal na krmilu, vendar po teh volitvah

se ne predstavlja pred nas kot nekakšna vzhajajoča zvezda, marveč kot voditelj, ki bo v svoji lastni partiji še in še izzvan na dvoboj — seve vse to na škodo Delavske stranke.

Nekaj povsem drugega, svežega in obetajočega bi predstavljal volilni izid v prid Mr. Haydenu, dinamičnemu in uspešnemu ministru iz časa Whitlamove vladavine. Mr. Hayden je takrat uspel v obeh svojih ministrskih resorjih. Bil je dinamičen in popolnoma uglasen na potrebe novih razmer avstralske družbe.

Kakorkoli. Whitlamove zmage se še najbolj lahko veseli Mr. Fraser na eni strani, predsednik Delavske stranke, Mr. Hawke, na drugi strani. Mr. Fraser bo zmagovalac bodočih volitev, če Delavska stranka ne spremeni svoje dosedanje politične in ekonomske platforme; medtem ko se z Whitlamovo zmago še vedno puščajo vrata dokaj odprta za vstop Mr. Hawkea v arena parlamentarizmu in končno nasproti njegovemu velikem cilju — ministrskega predsednika Avstralije.

k.

"PRED ZAKONOM SMO VSI ENAKI"

Jim Donald, star 29 let, iz Burton St., Footscray, je bil od sodnika A. M. Foley, obsojen na 3 mesece zapora, ker se je upiral policiji in je celo brenil policista.

J. Donald je krivdo priznal, branil se pa je nad previsoko kaznijo.

Istega dne, na istem sodišču, za isti delikt, vendar od drugega sodnika je bil obsojen Hrvat, Petar Zubčić. On je demonstriral iz političnih razlogov. Vendar tudi on je brenil policaja. Grešil je. Skupil je tudi on 3 mesece zapora, pa čeprav krivde ni priznal.

DROBNE VESTI

TOKIO — Preko Japonske je prišlo poročilo v svet, kako so na Kitajskem, v provinci Shangtunh, premagali izredno močno sušo na področju, kjer pridelujejo največ pšenice. Poročila navaja, da je v akciji sodelovalo več ko 30 milijonov Kitajcev, kmetov, uradnikov, vojakov, žensk in otrok. Uporabljali niso zgolj irigacijsko opremo, cisterne in sodove, peljane s vprežno živino, marveč tudi vsakršna še tako majhna posoda je prišla v poštev, pa četudi so jo otroci prenašali na rokah milje in milje. Vendar posevek so ohranili, dokler ni potem narava opravila svoje z znatnim deževjem. Neverjetno za naše razmere in pojme!

* * *

MOSKVA — Iz Rusije z ljubeznijo! Dolores Ibarruri, stara 81 let, je iz Moskve jubilantno odpotovala v svojo deželo Španijo. Domov se je vrnila po 38 letih, ki jih je prebila kot voditeljica komunistične partije Španije v emigraciji v Moskvi, kamor se je zatekla po neuspeli revoluciji v Španiji. Čeprav zelo stara, se je voditeljica KP Španije kandidirala na volitvah 15. junija letos. Volitve so bile letos prvič po tolikoletni diktaturi svobodne in zastopane s kandidati vseh partij od levece do desnice.

* * *

LONDON — Zopet leteči krozniki! Londonski "Daily Mail" je tu podal reportažo na podlagi izjav treh pilotov, ki da so se srečali v višavah z žarečim objektom v obliki cigare. Namreč 42 letni kapetan je na radarskem ekranu zapazil opisan objekt, ko je bil v višini nad 10.000 metrov. Po izjavi pilotov, naj bi bil objekt nič manjši kot vojna ladja.

* * *

LOS ANGELES — Sodnik, ki je obsodil Patty Hearst, hčerko tiskovnega magnata iz ZDA, se ne strinja z odločitvijo vrhovnega sodišča, da odide Patty pogojno na svobodo. Patty pe bila namreč obsojena zaradi soudeležbe v mnogih kriminalnih dejanjih skupno še z dvema članoma iste skupine Symbionese Army, teroristične organizacije v ZDA.

* * *

RIM — Ciao Roma! Tako je pozdravila Rim Sofija Loren, potem ko so ji cariniki po nekaj urni preiskavi temeljito prebrskali prtljago. Njen mož, že ostareli Carlo Ponti, je namreč že pred Sofijo odšel v ZDA. Kaj bi ne. Italijanski davčni urad mu je uprizarjal nevspečnosti. Z možem Pontijem

se namerava Sofija nastaniti v Kaliforniji, ali nekje v Kanadi. Raje v Kanadi, pravi Sofija, tako bi bila blizu svoje prijateljice Margarite Trudeau, pravkar ločene žene kanadskega ministrskega predsednika.

* * *

TEL AVIV — Doris Freund, stara 23 let, je pred tremi tedni prestala operacijo srca. Že od 14 leta dalje je bila opozarjana od zdravnikov pred eventualno nosečnostjo. Toda, glej, ni se čuvala. Na operacijsko mizo je odšla noseča, in je 3 tedne po operaciji srečno objela svojo hčerkico. Zares je bila srečna!

* * *

RIM — Rimska policija je razbila mrežo mednarodnih mojstrov v ponarejanju mednarodno-potovalnih čekov. Aretirali so namreč 36 letnega Italijana F. Boninija, kateri je imel policiji marsikaj obrazložiti v zvezi s ponarejanjem potovalnih čekov.

* * *

MELBOURNE — Federalna vlada je trdno odločena, da zakrpa luknje, skozi katere so uhajali mojstri zatajevanja davčnih prijav. Namreč mojstri utajevanja niso nič kaj zadovoljni z delom davčne komisije, ki jim pripravlja past. Zatorej ni čudno, če telegrami in drugi protesti kar dežujejo na Taxation office.

* * *

NEW YORK — Ena izmed največjih avtomobilskih firm v Ameriki, General Motors, se je odločila, da bo leta 1983 poslednjikrat na tržišču predstavila V8. Od tlej naprej bodo producirali ne večja vozila od V6.

* * *

MOSKVA — "Kitajska hoče vojno!" so po majhnem premirju zopet zavpili Sovjeti. Glasilo komunistične partije SZ, "Pravda", se je v svojem širšem uvodniku zaletela v Kitajce in jih obtožila, da pripravljajo svetovno vojno, napad ne samo na Zapad, marveč tudi na Sovjetsko Zvezo.

* * *

WASHINGTON — Pentagon (ameriško vojno središče) jemlje s pridržkom vest, da so Sovjeti sposobni uporabiti smrtonosne, vseuničujoče žarke "laso" v korist svoje armade. Američani smatrajo, da so v tem orožju zelo daleč pred SZ.

* * *

PUSAN — "Ena ladja na teden" — je geslo Južne Koreje. Pred petimi leti je bila samo vasica ribičev. Danes tamkaj stoji dokaj moderno urejena ladjedelnica. Res

je, da je v vasico prišel priliv ameriškega kapitala, vendar žilavosti Južnih Korejcev velja glavna zasluga. Vsi, ki so v ladjedelnici zaposleni, so več ko zadovoljni, ne beležijo stavk in tako konkurirajo celo Japoncem, ki veljajo številka 1 v ladjedelništvu.

* * *

HANOI — V poteku so na tiho pogajanja med Američani ter Vietnamci za obnovo diplomatskih stikov med deželama. Čudne stvari, če upoštevamo, da nas loči le nekaj let od tega, kar so se klali. Nekdo bo porekel: Kisingerjeva diplomacija! Vsekakor pa, izgleda, da se nekaj zatika. Vietnamci (ker so komunisti) se vsaj v rahli meri brzdayo v naskoku na nekomunistično orietirano prebivalstvo južnega Vietnama, medtem ko se Američani branijo izpolniti obljubo, da bodo podarili Vietnamu 3.5 bilijonov dolarjev, ko se preneha klanje.

* * *

ISTANBUL — Orient-express, vlak iz Istanbula do Pariza ali obratno je prenehal voziti! Koliko romantike. Vlak je vozil tudi skozi našo lepo Slovenijo.

* * *

WASHINGTON — Ameriški prezident J. Carter je napovedal novo dobo: Ameriška se več ne bo borila proti komunizmu ne na ideološkem, ne na političnem bojišču. Ne verujemo da bo dosleden, ker dogajanja po njegovi izjavi ne stremijo v zopetno izolacijo. Pravzaprav je bila Carterjeva izjava paradokсна, ker je v isti sapi napovedal, da bo Amerika še vedno nosilec baklje za človečanske in na splošno humane svobode kjerkoli v svetu.

* * *

NEW DELHI — Znano je, da se je v preteklosti, (ko je bila njegova mati, Indira Gandhi, predsednica indijske vlade) Sanjay Gandhi dokopal do določenega kapitala — postal je lastnik manjše avtomobilske tvornice v Indiji. Kot tak je bil zelo okruten nasproti delavcem — pravo nasprotje tega, ker je Indijce učila njegova mati-diktatorica. No, ko je na volitvah izgubila njegova mati, je padel tudi on: ne samo finančno, ker so pričeli vrtati po njegovih računih, marveč tudi delavci so vstali ter mu pričeli fizično groziti.

* * *

LONDON — Master špijon, Mr. XX, je umrl v starosti 86 let. Sir J. Masterman, ki je med drugo svetovno vojno uspešno organiziral ter vodil protivobveščalno službo Anglije proti nacistični Nemčiji, je,

"VESTNIK"
JE NEODVISNO GLASILO SLOVENCEV V AVSTRALIJI.
Lastnik je
Slovensko Društvo Melbourne

Uredniško-upravni odbor:
Jana Gajšek, Darko Hribernik, Karel Kodrič, Danica Petrič, Werner Remšnik

Rokopisov ne vračamo

Letno predplačilo \$4.00
Cena številki 30c

kot vidite, dosegel visoko starost in naravno umrl v postelji. Skoraj neverjetno za tovrsten poklic, ker špijoni običajno odhajajo na oni svet obuti v čevlje!

* * *

MADRID — V volilni kampanji je do slej eksplodiralo kak ducat podtaknjenih bomb predvsem v deželi Baskov, kjer imajo komunisti dokaz močne pozicije zaradi separatističnega gibanja Baskov.

* * *

JERUZALEM — Za deseto obletnico "Srednje-vzhodne vojne" med Arabci in Židi, je na področju, ki je bilo takrat okupirano po Židih, vladal mir. Nobenih demonstracij s strani okupiranih Arabcev.

* * *

KOELN — Nemška firma Siemens Kraftwerk Union bo v Španiji zgradila dve elektrarni na atomski pogon, ki bosta imeli po več kot tisoč megavатов moči: Španija ima za Švedsko največje zaloge urana v Evropi in se želi rešiti energetske odvisnosti od nafte, ki jo uvaža.

TRGOVINA Z OROŽJEM

Po drugi Svetovni vojni beležimo 140 napovedanih in nenapovedanih vojn na različnih področjih sveta. Vse te vojne bi ne bile mogoče, če bi velesile in njihovi trgovci z orožjem neodgovorno ne prodajali tej ali oni deželi svoje orožje.

Dr. F. Barnaby, nuklearni fizik in direktor Stockholmskega Inštituta za proučevanje vprašanje za Mir, je podal izjavo, da so velesile in njihova grabežljivost tisti faktor nemira v svetu, ki je sprožil vse vojne po Drugi svetovni vojni.

V številkah izraženo, je povedal dr. Barnaby, predstavlja neodgovorna trgovina z orožjem SZ in ZDA kar 65 odstotkov; Velika Britanija in Francija vsaka za 10 odstotki; vsi nadaljnji odstotki pa so porazdeljeni med Čehoslovaško, Kanado, Italijo, Zapadno Nemčijo in Kitajsko.

VZEMITE LJUBIMCE, TOVARIŠICE
(svetujejo Sovjeti svojim osamljenim ženskam)

Milijonom sovjetskih osamljenih žensk svetuje sovjetsko uradno glasilo "Gazeta", naj nikar ne samujejo. Če ne morejo speljati moškega v zakon, naj si pa najamejo ljubimca v cilju, da bi nov zarod ne nazadoval. — Sovjeti potrebujejo pomladek sedaj stagnirane družbe.

Sovjetski časopis navaja številke, da bi podprl strah pred starčevsko bodočnostjo sovjetske družbe; nič pa se ne zavzema za nov sociološki prijem Sovjetov do žensk. Znano je, da v SZ ženske opravljajo najbolj težka in tudi umazana dela. Znano je tudi, da so zaradi tega neatraktivne, da nimajo niti osnovnih sredstev za lepoticenje ter dostojno oblačenje. Torej ni čudno, če tovariši raje posegajo po vodki in se izogibajo dolžnosti zakona. Dolžnosti in strahov v SZ imajo tovariši dovolj, ne da bi se nakopali še novih! Zatorej, davaj vodko!

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

PUTNIK

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

Rešujemo vse potovalne probleme za obisk domovine ali drugih delov sveta.

Redni poleti v domovino štirikrat na teden!

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pisмено ali z osebnim obiskom naše pisarne. Radi in hitro Vam bomo ustregli.

PUTNIK — SLOVENIJA TRAVEL CENTRE
Ivan Gregorich

(že od leta 1952 v Avstraliji na uslugo vsem, ki žele potovati)

Po urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755

MEDVEDI NAS STRAŠIJO

Nekaj resničnih zgodb iz Kužlja in okolice

Ljudje pravijo in v knjigah piše, da medvedje prespijo zimo. Vendar to ne drži popolnoma. Minulo zimo smo večkrat videli v snegu medvedje sledi tudi decembra in januarja. Pred dvema letoma je pri nas sredi januarja po pol metra visokem snegu hlačal medved po poti, in to kar mimo lovčeve hiše, te rnaprej proti Lazam. Rekel sem lovcu Jožetu Gladu iz Ograje, naj ga ustrelj. Odgovoril mi je, da je medved zaščiten in da ga ne sme. Tako so torej ti kosmati nasilneži in strahovalci ljudi dobro zaščiteni.

Pred dobrim mesecem dni je bil Lovro Abramovič iz hrvatkega Kužlja dober kilometer od doma v gozdu. Ko si je ogledoval smreko, če bi bila dobra za posek, je zaslišal godrnjanje in lomljenje vej. Pogledal je malo bolje okrog in videl, da se mu približuje medved. Seveda je zbežal, medved pa ga je lovil kakih 200 m daleč. Abramovič je komaj ušel in ves prestrašen pribežal domov.

Zvonko Rački je šel s puško in psom na isto mesto. Naenkrat je začel pes lajati. Ko je lovec pogledal, kaj počne pes kakih 50 m daleč, je videl, da laja na neki štor. Nato se je ta "štor" premaknil, se vzdignil na

zadnje noge in šel proti psu in lovcu. Pes in lovec sta jo prav urno ubrala proti domu in tako odnesla celo kožo.

V začetku oktobra sem šel jaz okoli 8. ure zjutraj v kilometer oddaljeni Kuželj. Kakih 60 m od doma sem izza ovinka opazil medveda, ki je tik glavne poti pod jablano pridno pobiral jabolka. Ustavil sem se in zakričal proti njemu. Čez čas je odhlačal v grmovje, jaz pa sem nato s strahom nadaljeval pot. Tod pogosto vozijo osebni avtomobili in hodijo ljudje, pa se kosmatinec prav nič ne boji.

Pred dvema tednoma sem še z nekom pomagal lovcu Jožetu Gladu tresti in pobirati jabolka v vrtovih Starih Lazov, ki so sredi hoste. Presenečeni smo bili, ko smo videli do vrha opraskane jablane. Opraskal jih je seveda medved. Takrat ga nismo videli, verjetno pa nas je od daleč opazoval, kako pobiramo "njegov jabolka".

Ali nas bodo še dolgo strahovali ti kosmati hudodelci? Kdo pa je nas zaščitil pred medvedom celo na glavnih poteh, kaj šele v gozdu? Neverjetno je, koliko pri nas napravi škode samo divjad. Ali se potem kmetu splača oranje in sejanje?

JOŽE KRIŽ
KUŽELJ

LJUBLJANA — Nad poldrugo milijardo dinarjev je bilo zbranih s samoprispevom podjetij in posameznikov Slovenije za izboljšanje slovenskih cest. S tem in z drugim denarjem bodo zboljšali splošna cestišča, predvsem pa se bodo osredotočili na gradnjo magistrale Maribor do Celja, ter od Ljubljane do Vrhnike, se pravi, da bodo nadaljevali v uresničitvi magistrale od Šentilja nad Mariborom (na avstrijski meji) do N. Gorice (na italijanski meji). Nadalje je v programu novo cestišče proti slovenski obali ter priključki glavne magistrale v slovenske Alpe na strani Gorenjske ter na Zapadu po Soški dolini do Bovca. Tako vidimo, da se Slovenci, kjerkoli smo, moramo postavljati vselej le na svoje lastne noge, in ne pričakovati razumevanja od drugod, čeprav smo tudi mi davkopllačevalci.

BEOGRAD — Mr. Hamer, predsednik viktorijske vlade se je pred nedavnim mudil v Jugoslaviji. Tamkaj se je zelo navdušil predvsem z uspehi jugoslovenskih arhitektov. Ugajale so mu betonske konstrukcije zgradb, notranje osvetljene z naravno svetlobo mas, ki jih v ta namen tamkaj uporabljajo. Na vrat, na nos je takoj ponudil izmenjavo terciarnih študentov arhitekture — se pravi, izmenjavo izkušenj. Naš predsednik meni, da bi se zgradbe jugoslovenskega tipa zelo obnesle v Avstraliji, predvsem pa bi se popolnoma podajale našemu okolju. Ob koncu je treba pripomniti, da je tip gradnje, za katerega se Mr. Hamer navdušuje, tip uspehov arhitektov Plečnikove šole — šole našega slovenskega arhitektonskega velikana.

Predstavljamo slovensko slikarsko in pleskarsko podjetje

SUNSHINE PAINTING SERVICE PTY. LTD.

62-64 MONASH STREET, SUNSHINE, 3020

Tel. 311 1040, 311 8343

Lastnika: Jaka in Jim Korošec

Svoji k svojim !

POT DO SAMOSTOJNOSTI

Podrobnosti o dogodkih v zadnjih letih prve svetovne vojne, ki so pripeljali do slovenske samostojnosti leta 1918 so med nami tukaj le malo poznani. Mnoge pa bi to zanimalo in morda bi bilo posebno važno, da bi mladina več vedela o tem. Za to bomo v prihodnjih številkih prinesli izvlečke iz člankov dr. Tineta Debeljaka, objavljenih v "Svobodni Sloveniji" ob priliki petdesete obletnice slovenske samostojnosti.

PRITISK DOMA

Spomladi leta 1917 so posebej še avstrijski Nemci objavili svoje zahteve o preureditvi Avstrije, ki da mora dobiti nemško večino in nemško vodstvo. Nemški jezik naj bi se kot edini državni jezik uporabljal v uradih, pri železnicah in v vojski. Brez znanja nemščine bi ne mogel nihče v državno službo, zato naj bi se po vseh šolah učilo samo nemško. Zahtevali so seveda čim tesnejšo zvezo z Nemčijo, od katere je Avstrija že tako postajala vsak dan bolj odvisna. Avstrijska vlada je tem nemškim zahtevam le preda ustrezala. Tako so bile poletni prepovedane slovenske čitanke, za srednje šole, češ, da so preveč "slovenske" in "slovenske" in kmalu nato je bil uveden nemški službeni jezik na železnicah. Proti takim ukrepom se ni bilo mogoče braniti, kajti časopisje je bilo podrejeno najstrožji cenzuri, parlamenta in državnih zborov pa kljub zahtevam političnih strank že od začetka vojne niso sklicevali (Silvo Kranjec, Na poti v Jugoslavijo).

V takem položaju, ko je narod doma trpel pod vojno justico in brez svojega glasu "golfal molk" in krvavel na raznih avstrijskih bojiščih, predvsem ob Soči, kjer pa je zavestno branil svojo domovino pred Italijani, sta se zgodila dva dogodka, ki sta imela velik vpliv na našo usodo: smrt cesarja Franca Jožefa 21.11.1916 in — ruska revolucija 27. februarja 1917.

UPOR LEGIONARJEV V ODESI, KRFKI SPORAZUM IN MAJ- NIŠKA DEKLARACIJA

V Odesi blizu Dnjepra je februarja in marca 1917 taboril Srbski dobrovoljski korpus, v katerem je bilo okrog 30.000 jugoslovenskih prostovoljcev, bivših vojakov avstrijskoogrške armade, vojnih ujetnikov, ali prostovoljnih ubežnikov. Ti so se deloma že 1. 1916 borili skupno z rusko carsko vojsko v Dobrudži. Po revoluciji Kerenskega, ki je dosegla odstop carja, zlom absolutizma in začetek demokratizacije države: parlamentarizma, je tudi ta korpus prišel v krizo. Ohranjen nam je memorandum, ki ga je skupina disidentov, ki bi hotela izstopiti iz Korpusa, pisala (v ruščini) v imenu stotine somišljenikov, predvsem Hrvatov in Slovencev, mestni občini v Odesi, naj se zavzame zanje pri zunanem in notranjem ministru, da jim dovoli prestop v "slavno rusko armado", da bi se v njej borili nadalje za svoj politični ideal. Zakaj so storili to prošnjo? Takole pišejo: "Mi, dobrovoljci, zlasti Hrvati in Slovenci, ki smo vstopili v srbsko dobrovoljsko vojsko smo žal doživeli v korpusu veliko razočaranje. Iskali smo svobodo, a smo našli suženjstvo, ponižanje in nasilje, ki prekaša celo nasilje, pred katerim smo bežali iz Avstrije. Še nikdar v življenju nismo bili tako brezpravni, kakor smo zdaj v srbskem dobrovoljskem korpusu kot borci za svobodo. Morali smo biti molčeče priče najbolj neverjetnih zločinov, ki so se dogajali nad vojaki, našimi rojaki. Če smo načenjali narodna vprašanja, zaradi katerih smo se pravzaprav vpisali v korpus, so nam očitili separatizem in vohunstvo in podobno. Če naj bi naš korpus predstavljal v majhnem merilu sliko prihodnje Jugoslavije, tedaj naj nas Bog varuje takšne svobode, kajti prišli bi iz enega jarma v drugi, še hujši. Naše

življenje postaja nezno in v prihodnost smo gledali, kakor bi nas svet zavrgel."

Tako ta Memorandum, ki ga je podpisal na prvem mestu Pavel Golja, tedaj kapetan II. raz., poznejši slovenski pesnik, kot tak član Akademije znanosti in umetnosti, direktor Drame itd. Vseh teh nezadovoljnežev-disidentov je bilo 140 častnikov, 42 kadetov, vojakov pa na tisoče . . .

Istočasno pa so po Odesi krožili tudi v ruščini letaki (maja 1917) s takimi stavki:

"Naš nacionalno-politični ideal je bil in ostane jugoslovanski ideal, to se pravi: združitev vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v docela svobodno, neodvisno državo Jugoslavijo, ki bo temeljila na načelih demokracije in popolne enakopravnosti vseh treh narodnosti. Kakršnokoli drugo podlago za našo združitev imamo za nemo-gočno in škodljivo vsakteri teh narodnosti.

Zato odklanjamo Veliko Srbijo, pa tudi Veliko Hrvatsko in Veliko Slovenijo kot zločinsko utopijo. Dosledno izvedeno načelo enakopravnosti lahko privede le do federacije srbskih, hrvatskih in slovenskih dežel po zgledu Švice ali Severnoameriških Združenih držav . . . Naš ideal je torej: federativna Jugoslavija . . ."

Iz teh "ruskih" memorandumov in letakov, ki sta bila prvič objavljena v Naših razgledih 13. maja 1967, jasno vidimo kako se bijeta mentaliteta srbske borbe za despotično svobodo in prečanska za demokratično jugoslovanstvo. Na eni strani razočaranje, enako razočaranju Jugoslovenskega odbora, na drugi pa vera v novo državo, kakor se je istočasno in paralelno potrdilo še v dveh izjavah: v domovini in emigraciji.

V emigraciji: na otoku Krfu, kjer sta se prvič sestala maja 1917 Jugoslovanski odbor in kraljevska srbska vlada. Tam je prišlo na svetlo prav tako dvojno gledanje na Jugoslavijo: potreba "zedinjenja" in potreba "osvoboditve". Vendar je bilo sklenjeno, da bo nova država imela ime Zedinjena kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (ne Jugoslavija, ki "žali srbsko

ime!)" ter da bo "enotna, neodvisna, demokratska in parlamentarna monarhija". Prof. Ogris je nekoč zapisal: "S tem je propadel sen Velike Srbije".

Res pa je rekel tedaj Pašič — kot piše Vošnjak: "Če se (prečani) ne bodo hoteli zedinili, jih bomo osvobodili". To se pravi: če ne bodo hoteli zedinjene države SHS, jih bomo nasilno pritegnili v Veliko Srbijo . . .

Istočasno, še istega meseca — 30. maja 1917 — je doma dr. Korošec prebral ob otvoritvi novega parlamentarnega življenja na Dunaju takoimenovano Majniško deklaracijo. Ta podčrtava, da "Jugoslovanski klub zahteva . . . združenje vsega ozemlja, kjer prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi v eno, samostojno, vsakega tujega narodnostnega vpliva svobodno, na demokratični osnovi zgrajeno državno telo pod žezlom habsburško-lotarinške dinastije . . ."

Enako izjavo so podali tudi Čehi in Ukrajinci pred parlamentom in 3. dec. skupno pri Delegacijah (skupno avstrijsko-ogrsko parlamentarno zastopstvo).

Vse tri izjave se skladajo skoraj v polnosti, razen v tem da one v emigraciji jasno izpovedujejo zedinjenje izven države, majniška pa ima habsburški okvir. In zdi se mi, da je bil ta okvir tedaj — 1917 — še resnično iskren, kajti: 1. novi cesar je resnično začel delati na preorganizaciji države in uvedbi parlamentarizma ter 2. še nobena sovražnih velesil ni mislila na razbitje države. Le Jugoslovanski odbor je bil tako odločen in jasen, da je ob uri Karlovega kronanja za avstrijskega cesarja in ogrskega kralja zapisal: "Ob uri, ko naši zatiravci polagajo Karlu cesarsko in kraljevsko krono na glavo, slovesno izpovedujemo pred vsemi našimi žrtvami-junaki, da je naš narod odvezan vse pokorščine in dolžnosti, da so pretrgane vse vezi s Habsburžani, in protestira proti vsem poskusom, da bi nas še nadalje zadrževal v kakorkoli oblikovani monarhiji." Besedilo te izjave je Slovenec dr. Vošnjak izročil londonskemu Timesu v objavo (18. dec. 1916) dan pred kronanjem.

(se nadaljuje)

Tukaj je samo nekaj prizorčkov na "VEČER NAŠIH MAMIC". Ostali nastopajoči, ki jih na slikah ni videti so ravno tako vredni pohvale, še posebno ansambel "SAVA", ki nas je ta večer brezplačno zabaval.

Na sliki je osem deklic, ki so zaplesale in zapele pesmico mamicam. Bilo jih je namreč deset in tukaj so imena. Od leve proti desni: Suzi Prosenak, Tanja Markič, Lynette Sedmak, Sopja Bergoč, **TANJA** Julie Čampelj, Nataša Špilar, Olga Fekonja, Veronika Smrdelj in Tanja ter Julie Kornel, katerih na sliki ne vidimo.

Na sliki sta Anita Žele in Helena Čampelj, ki sta v duetu zapeli prav lepo pesmico "MAMI OJ MAMI, TI NAŠA ZLATA MAMI . . ." kačera je mnogim mamicam prinesla solzo v oči.

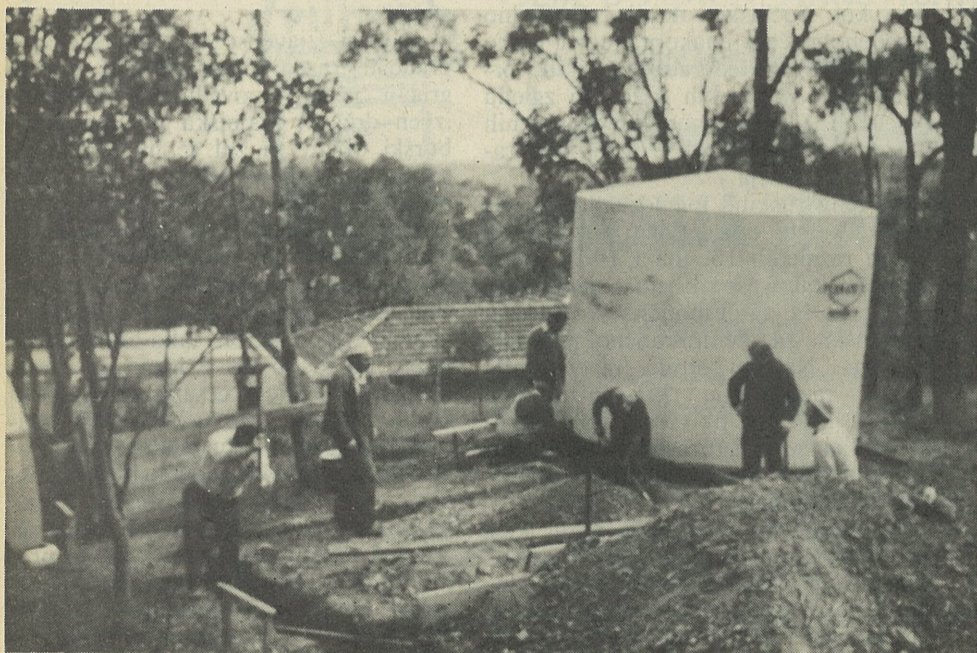
Jožek Prosenak se je za mamice naučil lepo pesmico "ŠOPEK ZA MAMICO", ki jo je recitiral na "VEČER NAŠIH MAMIC".

Na materinski proslavi so sodelovali tudi Frank Prosenik in Anita Žele . . .

. . . Tanja Markič in Julie Čampelj

Dela na "hribu" še vedno napredujejo. Marljivi člani SDM postavljajo novo cisterno za vodo.

Lisička, naš stalni prebivalec na hribu v Elthamu, tudi prihaja na veselice